

TERMINOLOGIE ET TRADUCTION

N° 3-1991

Ordret oversættelse duer ikke om oversættelse i EF

Ole Tøgeby

Oversættelse og oversættelse er to forskellige ting. Det giver ikke de samme problemer at oversætte Erica Jong: *Parachutes & Kisses* fra amerikansk til dansk, og at oversætte *Proposition de Directive du Conseil Concernant la protection au travail de la femme enceinte et venant d'accoucher* fra fransk til dansk.

For at være vellykket skal den første «blot» 1) overføre helhedens men ikke detaljens indhold nogenlunde rigtigt, 2) i samme stil som originalens - dvs. en stil der viser oversættelsens læsere forfatterens forhold til de primære læsere - 3) selv om det måtte være fremmedartet for dem. Ved den anden oversættelse skal 1) indholdet i oversættelsen også i detaljen være præcist det samme som i originalen (det skal have samme retsvirkninger), 2) stilen skal ikke være den samme som i originalen, men den der er passende for tekstarten i læsernes kultur, og 3) det må ikke opleves som fremmedartet for læserne af oversættelsen, for det er en retsakt som også gælder for dem.

Måden at tale sammen på ved jødisk-amerikanske parties, som beskrives af Erica Jong, er anderledes end måden man taler sammen i Danmark, og det er netop det specielle ved det amerikanske oversættelsen skal fastholde; danske læsere skal have en eksotisk duft af en anden kultur. Lovgivere skriver anderledes til borgerne i Frankrig end lovgiverne i Danmark skriver til danske borgere, men her skal oversættelsen ændre tonen og stilen; danskene må ikke få nogen mistanke om en anden juridisk kultur; oversættelsen beskriver ikke jura, men er jura for danskere.

Et eksempel

Som eksempel på de problemer man kan have ved oversættelse af EF-tekster, vil jeg tage et par linjer fra en årsrapport for 1989 fra en komite der beskæftiger sig med at udregne bruttonationalindkomster for de forskellige lande. Den franske original lyder således:

Fransk original:

La Directive du Conseil relative à l'harmonisation de l'établissement du PNBpm au prix du marché a été approuvée le 13.02.1989. Cette directive vise à assurer la comparabilité conceptuelle et pratique, ainsi que l'exhaustivité des données PNBpm. Pour ce faire, la Commission est assistée par un comité de gestion qui s'est déjà réuni deux fois: juin et novembre 1989.

Le Comité a approuvé la version définitive du règlement intérieur. Une première discussion sur le champ d'application territorial du PNB a eu lieu. Un nouveau document pour discussion et approbation sera présenté aux réunions de comité en 1990. La rédaction de résumés par les services de comptabilité nationale des Etats membres a constitué la première étape de la rédaction de l'inventaire détaillé des sources et procédure du calcul du PNB comme prévu par la directive.

Og oversættelsen lavet af oversættelsesjenssten i Luxembourg var forholdsvist ordret og lød således:

Oversættelse:

Rådets direktiv om harmonisering af fastlæggelsen BNI i markedspriser blev godkendt den 13.2.1989. Dette direktiv har til formål at sikre begrebsmæssig og praktisk sammenlignelighed samt detaljeret oplysningerne, der indgår i BNImp. For at opnå dette har kommissionen søgt assistance hos en forvaltningskomité, der allerede har holdt møde to gange, nemlig i juni og november 1989.

Komiteen har godkendt den endelige udgave af den interne forretningsorden. En første drøftelse af det territoriale anvendelsesområde for BNI har fundet sted. Et nyt dokument vil blive forelagt til drøftelse og godkendelse på komitéens møder i 1990. Første skridt i udarbejdelsen af den detaljerede fortegnelse over kilder til og udregningsprocedurer for BNI, som foreskrevet i direktivet, nemlig udarbejdelsen af resuméer foretaget af de nationale regnskabsjenssten i medlemsstaterne, er sket.

Der er nu det problem at stilen i dette korte eksempel på mange måder afviger fra hvad der er normalt dansk i en tekstart som denne: Det er jo ikke decideret en retsakt, og der er ikke nogen grund til at punktuermene og sætningsbygningen skal være i oversættelsen som i originalen. Det væsentligste er at indholdet i helheden er det samme, og at stilen passer for situationen. Problemet i oversættelsen er hovedsageligt at stilen ikke passer til situationen.

Bekæmp ping- og pampersprog!

I Danmark har vi i de sidste 20-25 år bestrebt os på at gøre lovsproget og det juridiske og officielle sprog mindre stift og mere tilgængeligt for almindelige mennesker. Traditionelt har offentlige væsener - som EF jo er et af - haft tendens til en meget snørlet og ulæselig stil, dels fordi teksten skulle have almen gyldighed samtidig med at der skulle tages hensyn til alle undtagelser, dels fordi det tidligere i mange tilfælde

du marche
épiuelle et
st assiste

sion sur le
cussion et
es services
daction de
irective.

vis ordret

kendt den
ignelighed
ionen søgt
i juni og

e drøftelse
ve forelagt
sen af den
eskrevet i
fjeneser i

fra hvad
tsakt, og
il være i
en er det
isageligt

juridiske
mnesker.
n meget
idig med
tilfælde

slet ikke var meningen at almindelige mennesker skulle læse den. Der var ikke offentliggørelse i forvaltningen.

Men justitsministeriet har 1969 udsendt en vejledning om hvordan sproget gøres enklere i juridiske tekster (*Vejledning om sproget i love og andre retsforskrifter*. Nr. 224. Justitsministeriet, 15. okt. 1969), og man har i Danmark en særlig statslig informationsjeneste der har til opgave at vejlede offentlige myndigheder i at skrive letlæseligt og forståeligt (Bent Møller: - og uden omsvøb tak! Kbh., Statens informationsjeneste, 1981). Samtidig har professor Erik Hansen med sin bog om *Ping- og pampersprog*, 1986, været med til at hængte kanccillistilen og det offentlige sprog ud og latterliggøre det. Det er ganske simpelt uprofessionelt og tegn på at de ikke gør deres arbejde godt, hvis offentlige myndigheder skriver så deres læsere i den brede offentlighed ikke kan læse hvad de skriver.

De fleste danske ved i dag at det er en demokratisk ret at kunne få gældende regler og love, og rapporter fra offentlige væsener i letlæselig og lettilgængelig form. Det er på dette punkt oversættelsen afviger fra hvad der er normen på dansk. Der står nogenlunde hvad der skal, men det er i en jammerlig form og ikke egnet til formålet, at orientere offentligheden om hvad komiteen har foretaget sig i 1989. Jeg skal her gennemgå dette eksempel fordi det indeholder en række danske fænomener som giver anledning til stilistisk dårlige danske oversættelser: nominaliserede verber, adjektiver i stedet for sammensatte ord, forvægt, manglen på logiske subjekter, syntaktiske flertydigheder, adverbialers placering, møveri med bestemte former, og underforståelser.

Oplos nominaliserede verber!

Det første punkt der kan nævnes er nominaliseringer. Der bruges ganske simpelt i den danske tekst. Jeg skal ikke gøre mig klog på om franskmænd og belgierne også synes at et en sådan tæthed af nominaliseringer er snørklet, men det er en kendsgerning at danskere gøre det.

Problemet på dansk er dette at hele sagen bliver uanskuelig og derfor også til dels uforståelig. I stedet for det uanskuelige *direktiv om harmonisering af fastlæggelsen af BNI i markedspriser*, kan man med fordel skrive *direktiv om at harmonisere hvordan BNI udregnes*. Det er bedre fordi man forstår at det handler om noget der skal ske. Men det er stadig uanskueligt fordi det på grund af infinitiv og passiv ikke klart fremgår hvem der *harmoniserer* og *udregner*. Det fremgår heller ikke af originalen, så det er problematisk at indsatte det - fx som: *direktiv om at kommissionens skal udregne BNI på ensartet måde for alle medlemslandene*, eller: *direktiv om at kommissionen skal organisere at medlemslandene udregner BNI på ensartet måde*. Selv om det ikke

er muligt i denne situation at indsatte de handlende, vil enhver nok medgive at de sidste forslag giver den bedste forståelse af hvad det handler om. Og hvis jeg har misforstået noget, fx hvem der udregner, så er det netop en fejl ved originalen. Det er jo ikke en god orientering hvis man så let misforstår den.

Læg mærke til at der ikke findes nogen regel om at der kun må være substantiver i overskrifter og titler på direktiver. Man kan sagtens have et direktiv der hedder: *Direktiv om at Kommissionen skal udregne BNI på ensartet måde for alle medlemslandene*. Mange vil nok støjle her og sige at det lyder for barnligt, for useriøst. Det er ikke helt forkert, det minder om en overskrift i *Peter Pys*. Og hvad så? Jeg tror faktisk at EF ville være tjent med at læsne snarere opfattede fællesskabet som Peter Pys end som et fjernt utilgængeligt og ubegribeligt væsen - som mange med god grund gør nu.

Den danske oversættelse vrimer med den slags eksempler. Her anfører jeg i 3 spalter den franske original, den forholdsvist ordrette oversættelse til dansk og et forslag til en bedre dansk formulering og dermed også en bedre oversættelse.

FRANSK ORIGINAL OVERSÆTTERENS FORSLAG BEDRE DANSK

La Directive du Conseil relative à l'harmonisation de l'établissement du PNBpm au prix du marché

1. Rådets direktiv om harmoniseringen af fastlæggelsen af BNI i markedspriser udregnes af BNI

1. 3. sikre begrebsmæssig og praktisk sammenlignelighed samt detaljeret oplysningerne, der indgår i BNImp

assurer la comparabilité conceptuelle et pratique, ainsi que l'exhaustivité des données PNBpm

12. En første drøftelse af det territoriale anvendelse, sområde for BNI har fundet sted

Den har foreløbigt drøftet det hvor BNI kan anvendes

Eksempel 1. 3 er ordet *detajlerehed* opfundet til lejligheden, og det er ikke nogen særlig god opfindelse. Oversættelserne må finde sig i at vi på dansk kan leve uden et ord der er en oversættelse af *exhaustivité*. Vi har kun adjektivet *udtømmende*, og det må oversætteren klare sig med. Det kan kun ske ved at lave sætningen om - man kan ikke oversætte ord for ord, når der ikke findes direkte ordoversættelser. Man lægger mærke til at *detajlerehed* også er en forkert oversættelse; det burde have været *udtømmende*.

Moralen forkert om man må komponere skyldigt danske, i eksempelvis man overudmærke anvendelse mening For det f objekter hedder ik landbrug For det a modsætning Territoriu i Europ anvendelse For det t verber m

Undgå f Den ukr udpræge første dr første s udregni resumé kan ikke finit v sætning i fremsæ er gansk sætning

Moralen er at den ordrette oversættelse ikke blot er en ringe oversættelse, men en forkert oversættelse. Ellers mere teoretisk: man kan ikke oversætte kompositionelt, man må oversætte hele sætninger og hele afsnit. Man kan altså ikke oversætte hver komponent i den franske sætning og så sætte de oversatte komponenter sammen med skyldigt hensyn til reglerne for acceptabel dansk ordstilling. Ordene bliver nok danske, men meningen med sætningerne og afsnittene bliver ikke dansk.

Eksempel 1. 12 giver et godt eksempel på hyppig fejl i oversættelser fra fransk hvis man oversætter ordret: *le champ d'application territorial du PNB* er antageligt et udmærket udtryk på fransk, men det er helt uspiseligt at tale om *den territoriale anvendelsesområde for BNI* på dansk. Mange mennesker vil slet ikke forstå hvad meningen er.

For det første bruger man ganske simpelt ikke adjektiver til at lave skjulte logiske objekter på dansk; vi laver sammensætninger: "krav om hvordan noget fungerer" hedder ikke *funktionelle krav*, men *funktionskrav*, det hedder *landbrugspolitik* og ikke *landbrugsressig politik*. I dette eksempel skulle det hedde *anvendelsesterritorium*. For det andet bruger man ikke ordet *territorial* til at betegne hvor noget gælder (i modsætning til *hvor* og *hvor*), det bruger vi ordene *rumlig* og *geografisk* til. *Territorial* betyder ifølge den store danske ordbog nemlig: "som angår en stats territorium", og vi husker det især brugt af en fyr der ikke havde flere *territoriale krav* i Europa. Ham skulle EF nødtigt associeres med. Så kunne man foreslå *anvendelsesgeografi*. Men det er stadigvæk en nominalisering af verbet *anvende*. For det tredje er det mere kort, klart og elegant at skrive: *hvor BNI anvendes*. Igen er regulære verber mere naturlige, anskuelige og forståelige på dansk end nominaliserede verber.

Undgå forvægt!

Den ukritiske ordrette overførsel af de franske konstruktioner betyder også så udpræget og uskøn forvægt at man næsten ikke kan læse de danske sætninger op. En første drøftelse af *den territoriale anvendelsesområde for BNI* har fundet sted, og første skridt i *udarbejdelsen af den detaljerede fortegnelse over kilder til og udregningsprocedurer for BNI*, som foreskrevet i direktivet, nemlig *udarbejdelsen af resumeer foretaget af de nationale regnskabsstyrelser i medlemsstaterne, er sket*. Man kan ikke genkende ordene som en acceptabel dansk sætning før man kommer til det finite verbum, nemlig *har* og *er*, men når man endelig kommer til dem, er sætningen allerede færdig. I betragtning af at *definitive verbum* altid er det andet led i framsættende sætninger, er det også påfaldende at det også er andetsidste led. Det er ganske dårlig planlægning af sætningen, og enhver dansker undgår sådanne sætninger der snubler i starten på grund af foroverbøjning.

/e at de
jeg har
en. Det

nutiver i
heder:
or alle
seriøst.
jeg tror
m Peter
d grund

spalter
slag til

t om at
an BNI

enliges
k og at
nmende

øftet det
s

nogen
i et ord
det må
un ikke
mærke
været

Særlig uskønne og uforståelige bliver de ved at hovedverberne, hv.: *har fundet sted* og *er sket* næsten er betydningstomme. Hele indholdet står i de nominaliserede verber som er subjekter for verberne, hv.: *drøftelse* og *udarbejdelse*. Løsningen er som før at gøre verbalsubstantiverne til verber og udelade de indholdstomme verber: *Komiteen har foreløbigt drøftet* ..., og *den har udarbejdet resumeer*...

Gør de logiske forhold klare!

Her synes der dog igen at være fejl i oversættelsen: *La rédaction de résumés par les services de comptabilité nationale des Etats membres* betyder ikke *udarbejdelse af resumeer foretaget af de nationale regnskabsstjerner*. Man ser igen at nominaliseringerne i den franske version gør det så uigennemsigtigt hvem det egentlig er der gør hvad, at oversætteren kommer til at skrive noget decideret sludder. Det kan jo nemlig ikke både være komiteen og de nationale regnskabsstjerner der udarbejder resumeer. Tanken må være at de nationale regnskabsstjerner laver resumeer over hvordan de udregner BNI, og at komiteen dernæst redigerer en rapport med de indsamlede resumeer. Komiteen er altså logisk subjekt for *rédaction* og regnskabsstjernerne for *résumés*. Dette er den eneste læsning af den franske original, og det må fremgå af oversættelsen:

FRANSK ORIGINAL

OVERSÆTTERENS FORSLAG

BEDRE DANSK

La rédaction de résumés par les services de comptabilité nationale des Etats membres a constitué la première étape de la rédaction de l'inventaire détaillé des sources et procédure du calcul du PNB comme prévu par la directive.

1. 14. Første skridt i udarbejdelsen af den detaljerede fortegnelse over kilder til og udregningsprocedure for BNI, som foreskrevet i direktivet, nemlig udarbejdelsen af resumeer foretaget af de nationale regnskabsstjerner i medlemsstaterne, er sket

Komiteen er begyndt at lave en detaljeret fortegnelse over kilder til og procedurer for BNI-beregningen. Det første skridt har, som foreskrevet i direktivet, været at redigere en samling korte beskrivelser fra medlemsstaternes nationale regnskabsstjerner

Her er der et par detaljer flere der kræver kommentarer: *sources et procédure du calcul du PNB* er vel tveetydigt på fransk; er det *sources de PNB*, begge dele er grammatisk set mulige. Men semantisk set kan der ikke være tvivl; *kilder til BNI* er produktionen i landet, det komiteen beskæftiger sig med er *kilder til udregningen af BNI*. Oversættelsen har valgt den gale ved udtykket *kilder til og udregningsprocedure for BNI*, som desværre ikke er tveetydigt. Den rigtige oversættelse må være: *kilder til og procedurer for BNI-beregningen*, som heller ikke er tveetydig. Moralen er her igen: man kan ikke oversætte ordret. Man kan kun oversætte meningen med hele sætningen på én gang, man kan ikke oversætte ordene enkeltvis og sætte dem sammen med skyldigt hensyn til mulige ordstillinger på dansk.

Hvis man danske sa overvejelse sproget til kan man man ikke et tilfæld bestemt v Formålet give læse meddele Oversætt tekst i en Der er i d led *constitue* forkert: s *af den d* dansk: sammen svært for til. Det l anbring Hold op Valget a fransk s fortegne er for er Det at l forudsæ forudsæ har den Hvornå og det e

ndet sted
de verber
n er som
; verber:
s par les
idelse af
i at no-
egenlig
Det kan
arbejder
eer over
med de
tion og
original,
at lave en
lisse over
durer for
Det første
skrevet i
redigere
skrivelse
nationale
dure du
de PNB,
re tvivl;
alder til
r til og
sættelse
ve tydlig.
enningen
og sætte

Hvis man havde skrevet: *kilder til og procedurer for beregningen af BNI*, ville den danske sætning være tvetydig på samme måde som den franske. Her kan man så overveje om den bedste oversættelse er den der overfører en tvetydighed fra det ene sprog til det andet, eller den der er entydig. Hvis det er en tekst med rejsvirkninger, kan man argumentere for at det rigtige er at overføre tvetydigheden - i hvert fald hvis man ikke fra autoritativ kilde kan få opklaret hvad der er den rigtige læsning. Men i et tilfælde som dette der blot orienterer, må den entydige og rigtige oversættelse bestemmes til være den bedste.

Formålet med tekster er jo trods alt at kommunikere, og oversætteren skal ikke blot give læseren af oversættelsen et indtryk af hvad afsenderen af den originale tekst ville meddele sine primære læsere, men selv være (en del af) afsenderen af oversættelsen. Oversætteren må altså tage en del af ansvaret for at oversættelsen også fungerer som tekst i en kommunikationssituation.

Der er i det sidste eksempel et interessant problem om placeringen af det adverbiale *led comme prévu par la directive*. På fransk kan dette adverbial kun lægges sig til *a constituer* og ikke til *rédaaction de l'inventaire*. Oversættelsen er lige så entydig, men forkert: *som foreskrevet i direktivet* kan kun forstås som læggende sig til *udarbejdelsen af den detaljerede forregulering*, selv om det er svært at acceptere det som korrekt dansk: *udarbejdelsen .. som foreskrevet i direktivet*. Adverbialer der er svært fordi oversætteren i dette tilfælde har strøget det ord som adverbialer lægger sig til. Det hele løses let ved at dele den franske sætning op i to sætninger, så kan man anbringe adverbialer hvor det hører til.

Hold op at møve!

Valget af den pågældende form af *den detaljerede forregulering* er også interessant. På fransk står der også bestemte form, men det er på dansk sært afvigende at omtale en forregulering i bestemte form uden at læsere har nogen mulighed for at vide hvad det er for en forregulering.

Det at bruge bestemte form til en læser som ikke kender og genkender det der forudsættes kendt, kan kaldes *møve*. Afsenderen pådutter modtagerne nogle forudsætninger som de ikke har, og signalerer at de nok er for dumme siden de ikke har den viden som forudsættes. Det bedste kendte eksempel på møve er spørgsmålet: *Hvornår er De holdt op at læve Deres kone? Den detaljerede forregulering er møvet*, og det er ikke eneste eksempel på usikkerhed i brugen af bestemthed:

Et sidste interessant fænomen er *qui s'est déjà réuni deux fois*, som er blevet oversat til: *der allerede har holdt møde to gange*. På dansk ligger der i ordet *allerede* underforstået (præsupponeret) at det var mod forventning at det skete så hurtigt. Det er næppe meningen med den franske tekst. *Déjà* betyder ganske simpelt i denne sammenhæng ikke "allerede", men "før nu". Og det vil jeg angive ved *indtil nu*.

Kontroller underfølelserne!

Men i resten af tilfældene må man konstatere at man på fransk kan lave meget mere møveri med bestemt form end man kan på dansk. Hverken *fastlægges*, *den genkende* på grund af det foregående. Der er ikke nogen metonymiske sammenhænge som ved *forretningsorden*. Moralen er igen at man ikke kan oversætte ordet, for der findes en anden stiltradition i Frankrig end i Danmark. Oversætteren må i stedet tage ansvaret for teksten og sørge for at den har den passende informationsstruktur på dansk. Det har den her foreslåede oversættelse ikke.

I 1. 10 kan den demonstrative form forsvares ved den semantiske (metonymiske) sammenhæng der er mellem en *komite* og en *intern forretningsorden*: en forretningsorden hører til en komite som en dør hører til et hus. Efter at man har hørt at der ligger et hus *hvor vejen står en bugt*, kan man godt forstå at *døren* må være døren i huset. Og på samme måde her: efter at vi har hørt om en *komite*, kan vi godt regne ud at *den interne forretningsorden* på være komiteens forretningsorden.

I 1. 5 er problemet blot det at man på dansk ikke kan se forskel på en parentetisk og bestemmende relativsætning når substantivet er bestemt form *oplysningerne*; bedre er det at bruge demonstrativt pronomen når relativsætningen er bestemmende: *de oplysninger, der indgår i...*

FRANSK ORIGINAL	OVERSÆTTERENS FORSLAG	BEDRE DANSK
I'établissement	I. 1. fastlægges	hvordan man beregner
des données	I. 5. oplysningerne, der indgår i	oplysningerne
du règlement	I. 10. den interne forretningsorden	den interne forretningsorden
de l'inventaire	I. 15. den detaljerede fortegnelse	en detaljeret fortegnelse
La rédaction	I. 17. udarbejdelsen	at lave

General
giver læ
den stil
er tale
kommu
vellykk
Oversæ
definere
danske
ved sid
og borg
række i

13.2.1
(Brutt
teoret
en for
Komi
drøfte
til drø
og pr
redige

Med all
sålades:
Alternat

Det der h
leksikals
i ordbo
oversætt
sprog. Fi
de rette i
Moralen
forskelli
oversætt

Det der her er tale om, er underforslåelser eller præsuppositioner som er bundet til de leksikalske ord på hvert sprog. Problemet er at underforslåelserne sjældent nævnes i ordbøgerne (de har ikke et begrebsapparat til at tale om dem), og at oversættelsesækvivalenterne ikke har de samme underforslåelser på de forskellige sprog. Fidusen med at *little* og *a little* skal oversættes til hhv. *kun lidt* og *lidt* for at have de rette underforslåelser, er velkendt. Noget lignende gælder *déjà*.

Moralen er igen at ord ikke kan oversættes enkeltvis; de betyder nemlig noget forskelligt i forskellige sammenhænge. Derfor kan kun hele sammenhængen oversættes.

Med alle de forbedringer som er foreslået her, kommer oversættelsen til at lyde således:

Alternativ oversættelse:

13.2.1989 blev der godkendt et direktiv fra Rådet om at harmonisere hvordan man udregner BNI (BruttoNationalindkomsten i markedspriser). Dette direktiv skal sikre at BNI kan sammenlignes teoretisk og praktisk og at oplysningerne er udtømmende. Arbejdet udføres for kommissionen af en forvaltningskomite som indtil nu har holdt to møder, nemlig i juni og november 1989. Komiteen har godkendt den endelige udgave af den interne forretningsorden. Den har foreløbigt drøftet hvor BNI kan anvendes, og på møderne i 1990 vil den forelægge et nyt dokument herom til drøftelse og godkendelse. Komiteen er begyndt at lave en detaljeret fortegnelse over kilder til og procedurer for BNI-beregningen. Det første skridt har, som foreskrevet i direktivet, været at redigere en samling korte beskrivelser fra medlemsstaternes nationale regnskabsjensester.

Generelt kan man sige at oversættelse i EF ikke, som en litterær oversættelse, skal give læserne af oversættelsen indtryk af en fremmed kultur, men netop skal ramme den stil og tone som er passende for den mere eller mindre juridiske tekst som der er tale om, i læserens kultur. Oversætteren må således selv tage ansvaret for at kommunikationen mellem kildeprogsafsæderen og målsprogsmodtageren bliver vellykket.

Oversætteren er en del af afsenderinstitutionen og er med sit valg af stil, den der definerer hvilket forhold der skal gælde mellem afsenderen, EF, og modtagerne, den danske offentlighed. Ordret overførsel af en fransk officiel tekst til dansk rammer helt ved siden af, fordi den med stilen signalerede relation mellem offentlig myndighed og borger ikke er den samme i Frankrig og i Danmark. Oversætteren må derfor på en række punkter gøre stilen mindre formel, mindre kompleks og lettere tilgængelig.

ngsorden

else

stisk og
; bedre
nde: de

mmiske)
len: en
ar hørt
må være
vi godt
n.

et mere
n, den
og kan
ihænge
for der
let tage
ktur på

versat
llerede
gt. Det
denne
nu.

SUMMARY

A distinction is made between translation of fictional texts and translation of legal texts. In the first case the translator transfers to the reader the taste of a foreign and exotic culture by the same style in the translation as in the original, but in the second case the translator must choose the style which is appropriate for the actual text type in the target language culture.

Because the appropriate style of legal texts is very different in Denmark from the Danish judicial style in French, many stylistic changes must be made in translation. In general Danish judicial style has become less complex, easier to read, more informal than earlier. Consequently the following changes are to be made translating French texts into Danish: deverbal nouns are translated into verbs; agents (logical subjects) for the acts described by the deverbal nouns are inserted, French adjectives are turned into Danish compounds, too big and heavy constituents before the finite verb are avoided, bullying (by the use of definite nouns in cases where the reader does not have the background knowledge which is presupposed) is avoided.

In general legal texts cannot be translated verbatim; the translator must interpret whole sentences or paragraphs and translate the meaning of the whole in an appropriate style. The translator must take responsibility for the successful communication between the source language communicator and the target language audience.

Ole TOGEBOY
Professor i dansk sprog
Århus Universitet
Niels Juelsgade 84
DK-8200 Århus N